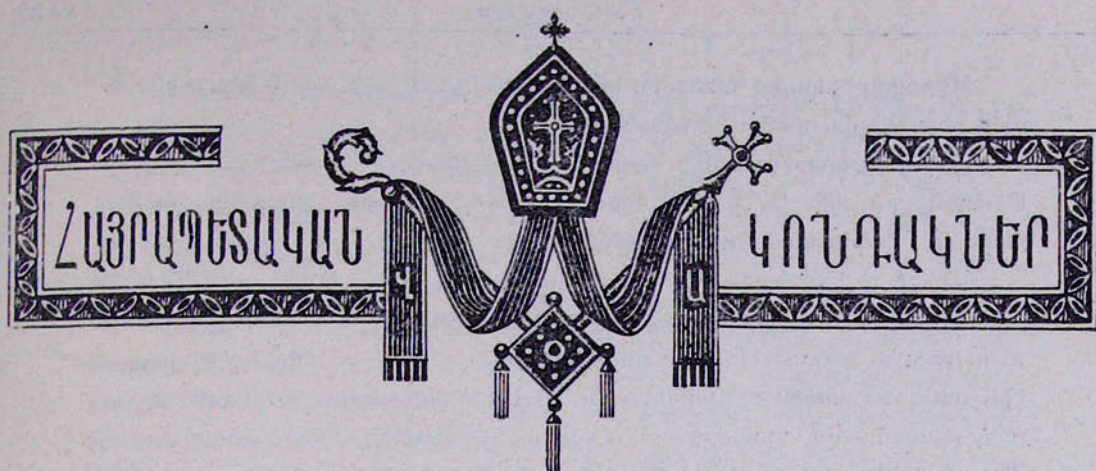

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿՈՆԴԱԿԸ
Կ. ՊՈԼՍԻ ԵՐԶԱՆԿԱՀԻՇԱՏԱԿ Տ. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԿՈԼՈՏ
ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 300-ԱՄՅԱԿԸ ՆՇԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

ՔՐԻՍՏՈՍԱԽԱՆԴ ՍԻՐՈՑ ՈՂԶՈՐՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԷՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ, ՊԱՏՐԻԱՐԷՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐԿԻՈՑ,
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՑ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՑ,
ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ,
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆՑ,
ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ, ԵՒ
ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

Ինչքա՛ն մխիթարական է ու արտապնդիչ մեզի՝ այսօրումներում հա-
մար, որ թերթելով մեր նախնեաց պատմութեան գիրքը, մեր գիտակցու-
թեան հորիզոնին վրայ լոյսեր կը բացուին, որոնք կը լուսաւորեն ոչ միայն
տուեալ ժամանակաշրջանը, այլ և լոյս կը բերեն նաև մեզի, մեր օրերուն,
մեր աշխատանքի ճամբուն, մեր երազանքներուն:

Հարուստ է մեր սուրբ եկեղեցւոյ ու ազգի պատմութիւնը անմար լոյսե-
րով, անկորնչելի յիշատակներով:

Փա՛ռք բարեաց պարգևատու մեր հայրերու Աստուծոյն:

Անկորնչելի են նաև՝ յիշատակն ու իրագործումները Կ. Պոլսոյ հայոց
տ, Յովհաննէս Կոլոտ պատրիարքին:

Մեր փոթորկալից պատմութենէն գիտենք, թէ մեր ազգի փառքի օրերուն յաջորդեցին դաժան ժամանակներ:

Հայոց աշխարհը, ծանր հարուածներու տակ խոնարհեցաւ: Եկեղեցի և ժողովուրդ մնացին անօգնական, ուղեկորոյս, դարեր շարունակ ոտնահարուած, հարստահարուած ու հալածուած:

Ազատ ու ինքնիշխան ապրելու ճամբաները ամէն, փակուած էին ծանր շղթաներով, իսկ Հայոց երկինքէն թափած՝ յոյսի աստղերը բոլոր: Խաւարն ու սարսափը տիրած էին հայ հոգիներուն: Խաւարն ու սո՛վը ոգիի պատած էին նաև անդաստանը Հայաստանեայց Մայր եկեղեցոյ: Ամենուր՝ քայքայում, պառակտում, ապականում: Հոգևորականութիւնը մեծաւ մասամբ անձնատուր՝ տգիտութեան, ծուլութեան ու շահամոլութեան: Կը թուէր թէ երբեմնի շողափայլ ջահը հայ հոգևորականութեան շիջած էր արդէն, իսկ ազգային գիտակցութիւնը՝ մթագնած իսպառ:

Եւ սակայն բարին Աստուած չէր մոռցած իր հաւատարիմ հօտը: Այսպէս է որ, անհասանելի բարձունքներէն, իմանալի յոյսի ճառագայթ մը իջաւ Հայոց միգապատ աշխարհի վրայ:

Տասնեօթներորդ դարու վերջերուն էր, որ Արեւմտեան Հայաստանի Ամրտոլու վանքէն ներս շողաց այդ ճառագայթը, «տիեզերալոյս» Վարդան Բաղիշեցի «քաղցրաբարոզ և համեղաբան» վարդապետի հիմնած «դասատուն»-էն, ուր գիտութիւն և հոգևոր սնունդ առին Յովհաննէս և Գրիգոր վարդապետները, ապագայ հրաշագործ՝ «Կոլոտ» ու «Շղթայակիր» մականաւորանեալ պատրիարքները հայոց Կ. Պոլսոյ և Երուսաղէմի, որոնք ի վերուստ կոչուեցան փարատելու խաւարը հայ հոգիներուն և դալար պարտէզի վերածելու անապատը եկեղեցոյ անդաստանին: Մտքի և հոգիի այդ հրաշալի զարթօնքի առաքեալը հանդիսացաւ մանաւանդ Ամրտոլու վանական Յովհաննէս Կոլոտը: Սուրբ Հոգին իր բոլոր շնորհները պարգևեր էր անոր, որ կոչուած էր կործանումէ փրկելու նաւը մեր Մայր եկեղեցիին և առաջնորդելու զայն դէպի աղբիւրը յոյսին: Ներշնչուած սուրբ զգացումներով, լուստորուած գիտութեամբ, օժտուած քարոյական հզօր նկարագրով ու աշխատելու անսպառ եռանդով, անբասիր վարքով ու հմայիչ խօսքով, Յովհաննէս վարդապետ երբ իր ոտքը դրաւ Կոստանդնուպոլիս, գրաւեց քարացած սրտերը բոլոր՝ երկնառաք հրեշտակի մը նման «վասն առաքինի վարուց և ևս անհամեմատ քարոզութեամբ, որ գրեթէ էր ազգիս մերոյ նոր Ոսկերեւան և կրկին Աստուածաբան», ինչպէս կը վկայէ ժամանակակից պատմիչը՝ Հաննէ վարդապետ:

Իր հոգևոր ու քարոյական բացառիկ շնորհներուն զուգահեռ, Յովհաննէս Կոլոտ էր նաև իմաստուն ու եռանդուն կազմակերպիչ, եկեղեցաշէն գործիչ, հայադասան ուղղափառութեան կորովի պաշտպան և հմուտ քաղաքագէտ, որ փրկարար դեր կատարեց ոչ միայն Կ. Պոլսոյ Աթոռին, այլ և Երուսաղէմի հայոց պատրիարքութեան համար, Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնի ալ հանդէպ հաւատարիմ և հոգատար վերաբերում ցուցաբերելով:

Յովհաննէս պատրիարքի մեծագոյն փառքը սակայն հանդիսացաւ իր ծաւալած հսկայ աշխատանքը՝ կրթական ու գրական շարժում ստեղծելու ուղղութեամբ: Իր հիմնած՝ Սկիւտարի «դասատուն»-ը նոր Ամբոտլու դարձաւ, ուր իր շունչին տակ հասակ առին աւելի քան քսանհինգ գիտուն ու նուիրեալ վարդապետներ, որոնք յետոյ շարունակեցին բարձր պահել իրենց պաշտելի հոգևոր հօր և դաստիարակի վառած ջահը:

Այսպէս է որ Յովհաննէս Կոլոտի պատրիարքութեան քսանևեց տարիներու շրջանին, ուղղակի անոր առաջնորդութեան ու հսկողութեան ներքոյ, Կ. Պոլսոյ մէջ հետզհետէ բացուեցան տասնեակ հայ վարժարաններ, հիմնուեցան տպարաններ ու գրադարաններ, հրատարակուեցան աւելի քան հարիւր կարևոր գործեր մեր նախնեաց մատենագիրներէն: Հայերէնի թարգմանուեցան օտար դասական հեղինակներու՝ կրօնական, փիլիսոփայական ու գրական երկեր: Այս բոլորը, որպէսզի հայ նոր սերունդները և ի մասնաւորի երիտասարդ հոգևորականները՝ ներշնչանք, հոգևոր սնունդ և հայ եկեղեցիին ու ազգին ծառայելու գաղափարական մղում ստանան:

Յովհաննէս պատրիարքի անյոգնաբեկ ճիգերով ծնունդ առած ու ծաւալած այս կրթական-գրական շարժումը՝ «Կոլոտեան» դպրոցը, սկզբնաւորումը եղաւ արևմտահայ հոգևոր ու ազգային մշակութային զարթօնքին և նախապայմանները ստեղծեց արևմտահայ լեզուի յետագայ կազմաւորման:

Ոգիի ու կենդանի գործի հերոսական խոյանքով, Յովհաննէս Կոլոտ պատռեց դարերու խաւարը հայ հոգիներուն, լոյս աշխարհ բերաւ մոռցուած յիշատակները և արժէքները նախնեաց փառքի օրերու, վառեց կրակը հայոց ազգային ինքնաճանաչման և հաւաքական շահերու գիտակցութեան:

Յեղաշրջեց ճակատագիրը ամբողջ արևմտահայ ժողովուրդին:

Անվարան կարելի է հաստատել, թէ արևմտահայութեան ազգային վերածնունդի լուսաւոր հորիզոնի սեմին, կը բարձրանայ պայծառ անձնաւորութիւնը Յովհաննէս Կոլոտ մեծագործ պատրիարքին, իբրև իր ժամանակի նոր լուսաւորիչ:

Ծնած 1678-ին, իր մահկանացուն կնքեց 1741 փրկչական տարին, մօտ երեք տասնամեակներ փառաւորելով Կ. Պոլսոյ հայոց պատմական Աթոռը:

Այսօր, իր ծննդեան երեք հարիւրամեակին, մեր սուրբ եկեղեցին և համայն մեր ժողովուրդը արդար հիացումով ու երախտագիտութեամբ պիտի ոգեկոչեն պանծալի յիշատակը մեծ պատրիարքին ու պիտի աղօթեն որ անոր հոգին յաւէտ անթառամ մնայ երկնից արքայութեան լոյսերուն մէջ ու հանդիսանայ նաև առաջնորդող ոգի այստեղ, երկրի վրայ, մեր եկեղեցւոյ կեանքէն ներս:

Սիրով ընդառաջելով Մեր ամենապատիւ եղբօր, Կ. Պոլսոյ այժմու պատրիարք տ. Ընդհի արքեպիսկոպոս Գալուստեանի 30 մայիս 1977 թուակիր խնդրանքին, յառաջիկայ 1978 տարին կը հռչակենք համայն Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ համար յոբելիական տարի, նուիրում լուսաբնակ տ. Յովհաննէս Կոլոտ պատրիարքի իրագործումներուն պանծացման:

Կ'առաջադրենք մեր եկեղեցույ նուիրապետական Աթոռներուն և կը հրահանգենք թեմական ու եկեղեցական կեդրոններուն, որ գալիք տարի, իրենց համար յարմար թուականներու, մասնացմամբ սուրբ պատարագներու, կատարեն հանդիսատր հոգեհանգստեան արարողութիւններ ի լուսաորումն հոգոյ երջանկայիշատակ տ. Յովհաննէս պատրիարքին:

Ջերմապէս կը յանձնարարենք նաև որ հայ եկեղեցական ու մշակութային կազմակերպութիւնները, կենդանի խօսքով ու հայերէն և օտար լեզուներով գրուած յօդուածներով ու հրատարակութիւններով, ոգեկոչեն անմոռաց յիշատակը և վաստակը հոգեկոյս յոբելէար պատրիարքին:

Մայր Աթոռ սուրբ Էջմիածնի մէջ հանդիսատր սուրբ պատարագը և հոգեհանգստեան պաշտօնը տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ տարի հոկտեմբերի 1-ին Մեր գահակալութեան 23-րդ տարեդարձի առթիւ, իսկ Աթոռիս պաշտօնաթերթ «Էջմիածին» ամսագիրը 1978-ի հոկտեմբերի թիւը պիտի նուիրէ մեծ պատրիարքի կեանքին ու գործնէութեան:

«Յիշեցէք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ գրանն Աստուծոյ. հայեցեալք լեւս գնացից նոցա՝ նմանօրք եղերուք հաւատոցն» (Եբր. ԺԳ. 7):

Հայր Դե Ռ.

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տոսա կոնդակս ի 29 օգոստոսի
1977 փրկչական ամի,
եւ ի տումարիս հայոց ՌՆԻԶ,
ի մայրաքաղաքս սրբոյ Էջմիածնի
ՀՄՐ. 792

